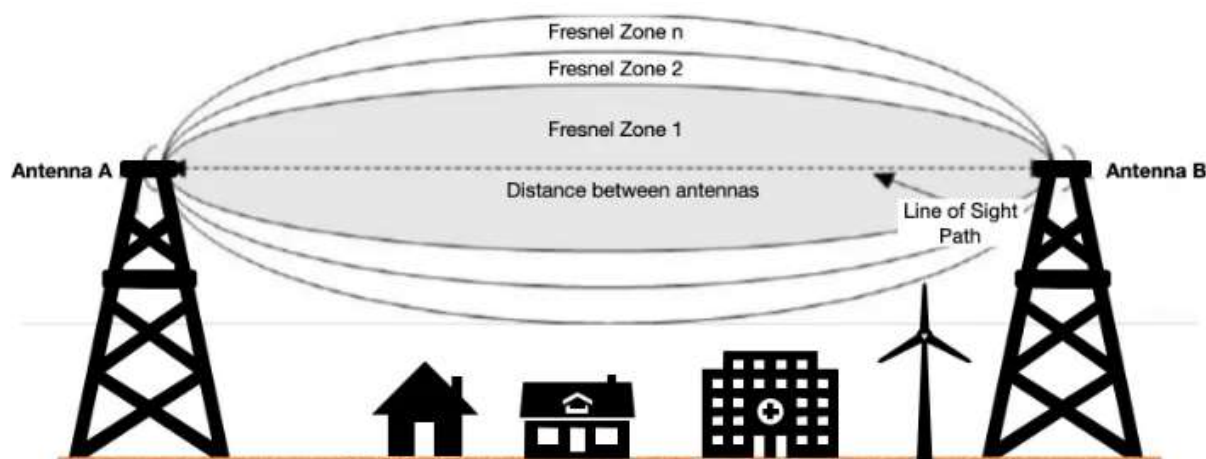

Frenelove zone

Frenelove (Fresnel) zone

U bežičnim komunikacijama, može se definisati trodimenzionalna elipsoidna oblast između antene predajnika i antene prijemnika. Ova oblast zavisi od udaljenosti između antena i frekvencije EM talasa. Naziva se Frenelova zona i prikazana je na slici:

U Frenelovoj zoni, najduža osa elipsoida predstavlja direktnu putanju između predajnika i prijemnika. Potrebno je obezbediti da ova putanja ne bude blokirana objektom kako bi postojao dobar prenos signala. Međutim, čak i kad prepreke ne blokiraju direktnu putanju između antena postoje gubici u prenosu i mogu biti takvi da je prenos neostvariv.

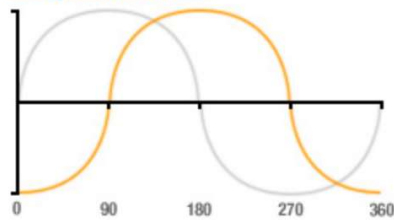
Frenelove zone

Bežične antene šalju talase u različitim pravcima. Neki talasi će stići direktno do prijemnika - to su **direktni snopovi** talasa - dok će drugi stići nakon refleksije, difrakcije ili rasejanja od drugih površina - nazivamo ih **indirektnim snopovima**. Takvi indirektni snopovi putuju dužim putem, što znači da im se fazni ugao pomera u odnosu na direktni snop. Na mestu prijema imamo interferenciju direktnih i indirektnih snopova. Kada se fazni ugao pomeri za pola talasne dužine, dolazi do **destruktivne interferencije**, što znači da se signali poništavaju.

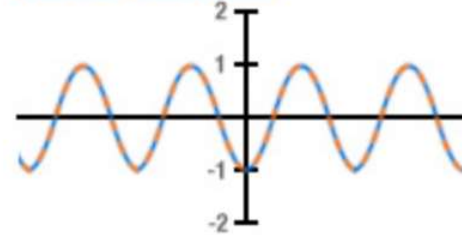
0 or 360 degrees In-Phase

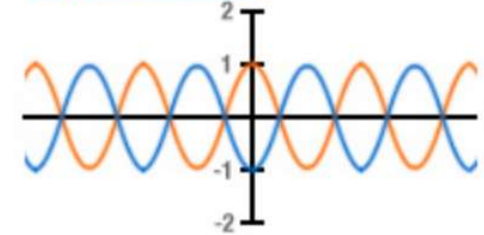
90 degrees Out-of-Phase

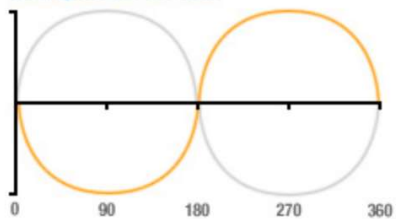
Complete Construction

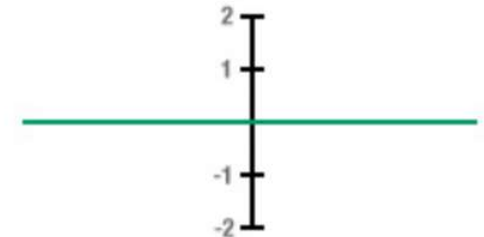
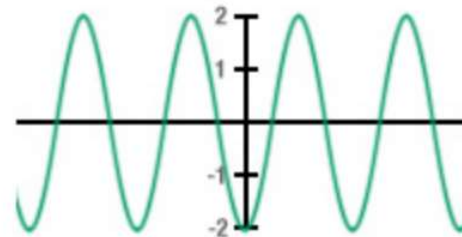
Complete Destruction

180 degrees Out-of-Phase

270 degrees Out-of-Phase

Frenelove zone

Početak 19. veka, francuski naučnik Augustin-Jean Fresnel stvorio je metod za računanje procene uticaja prepreka na prenos EM signala i tom prilikom definisao zone uticaja koje su kasnije nazvane Frenelovim zonama.

Da bi se **maksimizirala snaga signala**, potrebno je **minimizirati efekat gubitka zbog prepreka** tako što će se ukloniti prepreke i iz direktnog optičkog puta između predajne i prijemne antene ali i iz okoline u primarnoj Fresnelovoj zoni. Najjači signali nalaze se na direktnoj liniji između predajnika i prijemnika i uvek se nalaze u prvoj Fresnelovoj zoni.

Postoji **beskonačan broj** izračunatih Frenelovih zona, ali Frenelova zona koja najviše utiče na performanse bežične mreže je prva Frenelova zona. Ako postoje prepreke, kao što su zgrade, drveće ili brda, smeštene u ovoj prvoj Fresnelovoj zoni, signal će biti ometen njima i stoga će biti oslabljen pri prijemu. Kao opšte pravilo, prilikom planiranja bežičnih konekcija, prva Frenelova zona uvek treba da bude slobodna od prepreka. Međutim ovo može biti neizvodljivo u praksi pa se pri planiranju koristi pravilo **da bi 60% prve Frenelove zone trebalo da bude slobodno**. Ipak, uvek gde je to moguće preporučuje se da za optimalne performanse treba planirati sa 80% ili više.

Prepreke u prvoj Frenelovoj zoni stvaraju signale koji će biti fazno pomereni od 0 do 90 stepeni, u drugoj od 90 do 270 stepeni, od 270 do 450 stepeni u trećoj zoni i tako dalje. Ovo znači da interferencija signala u neparnim Frenelovim zonama ima konstruktivan uticaj, a u parnim destruktivan uticaj na rezultujući signal.

Za udaljenosti veće od 10 km, zakrivljenost Zemlje postaje nezanemarljiva i može postati prepreka u Frenelovoj zoni, uzrokujući gubitak signala. To je zato što sa porastom udaljenosti između predajnika i prijemnika, rastu radijusi Frenelovih zona. Stoga visine predajnika i prijemnika postaju važan faktor za veze na dužim udaljenostima kako bi se osigurala dovoljna razdaljina iznad nivoa tla radi maksimalne jačine signala.

Frenelove zone

Formule za Frenelove zone

Formula za računanje poluprečnika n-te Frenelove zone glasi:

$$r_n = \sqrt{(n * \lambda * d_1 * d_2 / (d_1 + d_2))},$$

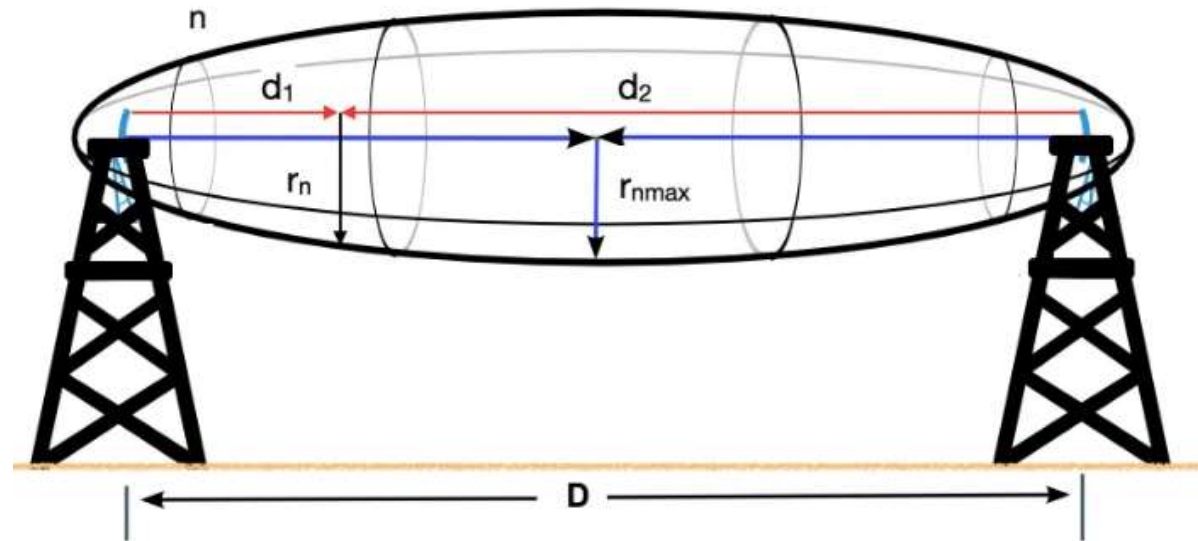
Gde je:

λ talasna dužina EM talasa;

d_1 , d_2 , r_n su definisani kao na slici

Ako želimo izračunati najveći poluprečnik Fresnelove zone (r_{nmax}), tj. poluprečnik u centru elipsoida tada imamo $d_1 = d_2 = D / 2$, pa gore navedena formula se pojednostavljuje na:

$$r_{nmax} = \sqrt{(n * \lambda * D / 4)}$$

Frenelove zone

Formule za prvu Frenelovu zonu

Konkretno, ako želimo odrediti poluprečnik na bilo kojoj tački u prvoj Fresnelovoj zoni, koristili bismo sledeću formulu:

$$r = \sqrt{(\lambda * d1 * d2 / (d1 + d2))}$$

Za najveći poluprečnik prve Fresnelove zone imamo:

$$r_{1\max} = \sqrt{(\lambda * D / 4)}$$

Sada, ako koristimo formulu za talasnu dužinu $\lambda = c/f$, dobijamo:

$$r_{1\max} = \sqrt{(c * D / (4 * f))},$$

gde f predstavlja frekvenciju EM talasa.

Frenelove zone

Primer 8:

- a) Izračunati maksimalni radijus prve Frenelove zone na 500m - om linku koji radi na nosećoj frekvenciji od 5.5GHz (5GHz 802.11n kanal 100). Prijemna i predajna antena nalaze na visini od 10m od tla.
- b) Takođe odrediti na kom rastojanju od tla se nalazi prva Frenelova zona u svom najširem delu
- c) Ustanoviti koja je maksimalna visina objekta u oblasti ispod ovog linka ukoliko je zahtevani procenat slobodnog prostora prve Frenelove zone 100%.
- d) Ustanoviti koja je maksimalna visina objekta u oblasti ispod ovog linka ukoliko je zahtevani procenat slobodnog prostora prve Frenelove zone 60%. procenat

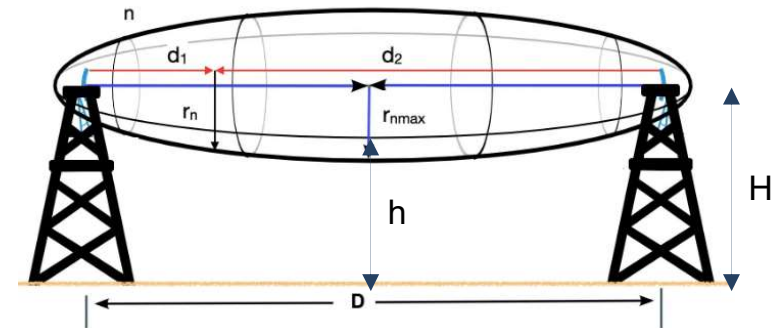
Rešenje:

- a) Za najveći poluprečnik prve Fresnelove zone imamo:

$$r_{1\max} = \sqrt{(\lambda * D / 4)} = \sqrt{(c * D / (4 * f))} = \sqrt{(3 * 10^8 \text{m/s} * 500\text{m} / (4 * 5.5 * 10^9 \text{Hz}))} = 2.61\text{m}$$

- b) rastojanje „trbuha“ prve Frenelove zone od tla:

$$h = H - r_{1\max} = 7.39\text{m}$$

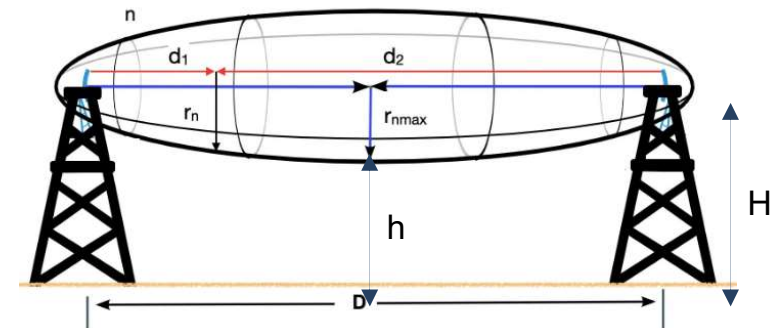
Frenelove zone

c) maksimalna visina objekta za 100% slobodnog prostora prve Frenelove zone:

$$h = H - r_{1\max} * 1 = 7.39\text{m}$$

d) U ovom slučaju 60% slobodnog prostora prve Frenelove zone se modelira sa 60% maksimalnog radijusa zone. Tako da maksimalna visina objekta za 60% slobodnog prostora prve Frenelove zone iznosi:

$$h = H - r_{1\max} * 0.6 = 8.43\text{m}$$

Frenelove zone

Primer 9:

Izračunati maksimalnu visinu vetrogeneratora u oblasti ispod predajnika i prijemnika koji se nalaze na rastojanju od 2km i operišu na nosećoj frekvenciji od 2.437GHz . Prijemna i predajna antena nalaze na visini od 50m od tla. Lokacija za vetrogenerator se nalazi na rastojanju od 500m od predajne antene. Zahtevani procenat slobodnog prostora prve Frenelove zone je 80%.

Rešenje:

$$r = \sqrt{(\lambda * d_1 * d_2 / (d_1 + d_2))} = \sqrt{(c * d_1 * d_2 / f * (d_1 + d_2))}$$

$$d_1 = 500\text{m}$$

$$d_2 = D - d_1 = 1500\text{m}$$

$$r = \sqrt{3 \cdot 10^8 \text{m/s} * 500\text{m} * 1500\text{m} / (2.437 \cdot 10^9 \text{Hz} * 2000\text{m})}$$

$$r = 6.79\text{m}$$

$$h = H - r * 0.8 = 44.57\text{m}$$

Maksimalna visina vetrogeneratora je 44.57m.

